

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ ΙΓ' - φύλ. 5 * ΑΘΗΝΑ, ΣΑΒΑΤΟ, 31 ΤΟΥ ΓΕΝΝΑΡΗ 1915 * ΑΡΙΘΜΟΣ 550

ΕΝΑΣ ΛΑΟΣ ΥΨΩΝΕΤΑΙ ΑΜΑ ΔΕΙΞΗ
ΠΩΣ ΔΕ ΦΟΒΑΤΑΙ ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΨΥΧΑΡΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- G. BRANDES. Για τον Ίψεν και τη ζωή του (συνέχεια).
- ΓΟΥΣΤΑΒΟΣ ΓΚΕ-ΓΓΕΡΣΤΑΜ. Το βιβλίο του μικρού αδερφού (συνέχεια).
- K. ΚΑΡΘΑΙΟΣ. Ἀθανασία.
- M. ΜΑΛΑΚΑΣΗΣ. Τὸ σοννέτο γιὰ τὸ θάνατο τῆς Ντέζη Ἐγίδιο ντὲ Πιννά.
- K. ΜΑΛΕΑΣ. Σκέψεις ἀπὸ τὸ ἔργο, τὰ γραφτὰ καὶ τὰ γράμματα τοῦ Eugene Carrière.
- ΑΥΔΟΣ ΠΟΔΑΒΡΟΣ. Γιὰ τὴ Deutsch-Griechische Gesellschaft.
- ΠΑΝΟΣ Α. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ. Τὰ Καλῆμερα στὶς στάνες (συνέχεια).
- ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ. — Ο.ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ. ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΤΟ ΣΟΝΝΕΤΟ ΓΙΑ ΤΟ ΘΑΝΑΤΟ ΤΗΣ ΝΤΕΖΗ ΕΓΙΔΙΟ ΝΤΕ ΠΙΝΝΑ

(† 25 Ἰανουαρίου 1915)

Ὅχι, δὲν ἔχει ἀνθούς ἡ ὥρα ἐτούτη
Νὰ σὲ στολίσουνε προπούμενά σου, ὦ Ντέζη!
Μὲ διαμαντόπετρα, μὲ ἀγάτη, μὲ ζουμπροῦτι,
Τοὺς πετροβόλησε ὁ κακὸς ποῦ μ' ὄλα παίζει,

Τὸ ἀλάβαστρο, ἀχ! νὰ κλαίω καὶ τὸ χορμέζι
Μέσ' στὰ βαρειά τὰ νταμωτὰ ἀπὸ τὸ Μπεροῦτι,
Πάνω στῆς Πέρσιας τὰ χαλιά, ὅπου οἱ Κερκεζοὶ
Σοῦ τ' ἀστρωναν ἕναν καιρὸ καὶ οἱ Ἀργαοῦτοι!

Κέκξινα τὰ λογάκια σου τὰ λίγα,
Σὺν ἀκιντέδες, τὰ Πολίτικα - Χάρες καὶ Μοῦ-
[σες! —
Ποῦ ἡ θύμησή σου ἡ μέλισσα τὰ ἐτρόγα,

Τὴν ἀναπνοιά σου ἀκόμα, ὅπου σὰ διόσμος
Ἀνάδινε πικρός, ὄντας γυρονοῦσες
Καὶ μῶλγες χαμογελώντας — Μαῦρος κό-
[σμος! —

Μαρσύλια

M. ΜΑΛΑΚΑΣΗΣ

ΓΙΑ ΤΗ DEUTSCH-GRIECHISCHE GESELLSCHAFT

Ἐδῶ καὶ λίγους μῆνες ἰδρύθηκε μιὰ Ἐνωσις Γερμανοελληνική με τὸν ἀκόλουθο σκοπὸ. Νάποτέλῃ τὸ φανερώμα γιὰ τὶς παραδομένες φιλικὲς σχέσεις τῶν δύο χωρῶν, Ἑλλάδας καὶ Γερμανίας, νὰ ἐργαστῇ γιὰ νὰ στεριώσῃ αὐτὲς τίς σχέσεις με τὸ ἀλληλογνώρισμα τῶν δύο λαῶν στὴν κάθε λογῆς κίνησι καὶ ὄψη τους καὶ με τὸ γνώρισμα στὴ Γερμανία τῆς οἰκονομικῆς, μπόρεσις καὶ ζωῆς τῶν νέων καὶ παλιῶν χωρῶν τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους, τέλος νὰ χορηγήσῃ ὅσο μπορεῖ καὶ γιὰ τὴν πολιτικὴ ἑλληνογερμανικὴ συνεννόησι χωρὶς ὅμως νὰ ζητῇ ἀπὸ τώρα νὰ ὀρίσῃ καὶ τὴν κατεύθυνσίν της.

Καλὸς καὶ ἅγιος εἶναι ὁ σκοπὸς τῆς Ἐνωσις καὶ θὰ ἐπιθυμούσαμε νὰ μὴν ὑπόχωνε ἐμπόδια γιὰ τὴν ἐκπλήρωσίν του, μ' αὐτὸ δόθηκε καὶ τὰ πρώτα τὶ λένε.

Ἡ Γερμανία τώρα εἶναι φιληλλάδα καὶ συμμάχισσα τριανῆ τῶν Τούρκων, κ' ἔρχεται στὸν ἴδιον καιρὸ ἡ Ἐνωσις νὰ ἐπιδώσῃ στενὲς οἰκονομικὲς σχέσεις, γυναιδιακὴ φιλία καὶ πολιτικὴ τέλο, συνεννόησι τῆς ἰδίης Γερμανίας καὶ με τὴν Ἑλλάδα. Ἀπὸ δὲ φαίνεται ὅτι ἔχειν κάμπο μεγάλο καὶ ἰσχυρὰ πρῶτα στὴ μέση: Τα 2—3 ἑκατομμύρια Ἕλληνες, ποὺ κίσι ἀκόμη μέσα του καὶ βασιστῆρι τὸ οὐλοφονικὸ πῦρρο τούρκικο κράτος. Τὴν Ἑλλάδα, ὅπως φαίνεται, ἡ Ἐνωσις τὴ λογαριάζει γιὰ ἕν' αὐτότελο κράτος, ποὺ δὲν ἔχει νὰ συγκαληθῇ γιὰ ἄ,α γίνεται κέφ' αὐτὸ τὰ σύνορά του, ἔξω ἀν' ἀρκεία γιὰ οἰκονομικὴ συμπέρονα. Γι' αὐτὸ μιὰ γὰ τὶς δύο γῶρες καὶ γιὰ τὴν κλίμα τους, σὶ νὰ βρισκόντουσαν κ' οἱ δύο, κ' ἡ Γερμανία κ' ἡ Ἑλλάδα, ζῶντο ἀπὸ παρόμοιες συνθήκες. Καὶ βέβαια, ἀν' εἶταν ἔτσι, ἀν' τὸ ἑλληνικὸ κράτος περιλάμβανε ὅλο τὸ ἔθνος καὶ δὲν εἶχαμε τίποτα ἐμεῖς νὰ κάνουμε με τὴν Τουρκία, θάταν καλὸ λογικὴ καὶ θάταν εὐκόλο νὰ ἐπιτύχῃ τῆς Ἐνωσις ἡ ἐπιδίωξι. Τὸ ἴδιο θάταν, κ' ἀν' ἡ σχέση μας με τὴν Τουρκία εἶταν ὅπως τῆς Γερμανίας με τὴν Αὐστρία, ἀν' εἶχε ἡ Τουρκία πολιτικὸ καὶ οἱ ὁμόφυλοί μας αὐτοδιοίκησι. Θὰ μπορούσαμε τότες κ' ἐμεῖς, παράλληλα με τοὺς Τούρκους, κοντὰ στὸ θεμιστὸ καὶ σεφισμὸ ποὺ ἔχουμε καὶ τὴν ἐπόληψι στὴ Γερμανία γιὰ τὴν ἐπιστῆρι καὶ τὴν τάξη τῆς, νὰ δώσουμε καὶ τὴν καρδιά μας καὶ νὰ σφιχτοενωθοῦμε σ' ἕν' ἀγκαλιάσμα, γιὰτὶ αὐτὸ θὰ εἶταν τὸ συμφερότερο γιὰ μᾶς, καὶ πάλι ὅμως ὅσο δὲ θὰ εἶταν φόβος νὰ πληρώσουμε ἄλλους φίλους καὶ δὲ θὰ μᾶς παρακαθόταν στὸ στομάχι ἡ περισσότερη παρὰ ἡ ναυτικοκρατία τῶν Ἑγγλέζων ἀντιπαθητικὴ γερμανικὴ στρατοκρατία. Τώρα ὅμως;

Ἄφοῦ τὸ φέρνει ἡ ἀνάγκη νὰ ποῦμε πράματα γνωστά, ἅς τὰ ποῦμε ἕνα χέρι : Δὲν εἶναι ἡ Ἑλλάδα τέτια ὅπως τῆ λογαριάζουνε οἱ ἰδρυεῖς τῆς Ἐνωσῆς εἴτ' ἀπὸ βιαστικὴ κι' ὄχι καλομελετημένη ἀντίληψη εἴτε ἀπὸ ἐπιθυμία νὰ συμβιβάσουν τὰσυμβιβαστα, παρὰ εἶναι μόνο ἕνας πυρήνας πὸν χρησιμεύει γιὰ τὸ ξεσκάβωμα μὲ τὴν ἀράδα τῶν ἑλληνικῶν μερῶν χωρὶς νὰ εἶναι Κέντρο καθαυτὸ τοῦ Ἔθνους. Τὸ Κέντρο κ' ἡ Ψυχὴ τοῦ Νέου ἑλληνικοῦ ἔθνους εἶναι ἡ Πόλη. Πρὸς τὰκεῖ ἀπλώνονται μὲ λατῶρα τὰ χέρια μας, ἐκεῖ στριφογυρίζει ὁ νοῦς μας, ἐκεῖ πετοῦν οἱ πόθοι μας ἀπ' ὅλες τῆς ἑλληνικῆς γωνιῆς, πρὸς τὴ μητέρα Πόλη, τὴν ἑλληνικὴν καὶ ἑλληνοκατοίκητη τὸ περισσότερο. Καὶ δὲν εἶναι ἡ Πόλη μόνο ἑλληνικὴ καὶ ἑλληνοκατοίκητη ἀπ' ὅσα ἔξουσιάζουνε οἱ Τοῦρκοι. Εἶναι κ' ὅλη ἡ Θράκη—τὸ φωνάζουν καὶ οἱ πέτρος μ' ὄσους διωγμοὺς κι' ἂν πάθουνε οἱ Ἕλληνες— εἶναι καὶ μεγάλα κομμάτια τῆς Μικρῆς Ἀσίας. Βρίσκονται βέβαια πολὺ σκορπισμένοι σ' ὅλο τὸ τούρκικο Κράτος οἱ Ἕλληνες—ἔτσι τὸφερει ἡ κατάρρα—, εἶναι ὅμως καὶ πολὺ φανερὸ ὅτι προβάλλοντας τὸ σύνολο τοῦ πληθυσμοῦ τους καὶ ζητώντας μερικὸ ἀνάλογο μποροῦν νὰ ἔχουν ἀξιώσεις βásiμες στὶς χώρες ποῦναι γύρω στὴν Προποντιδα καὶ στὴν Ἀστικὴ Μικρὴ Ἀσία. Καὶ βγαίνει ἔτσι ἄλλη μιὰ Ἑλλάδα ἀντικρὸν στὴ σημερινή, Ἑλλάδα πὸν ὑπάρχει καὶ τώρα στὰ σπάργανα καὶ πρέπει νὰ λογαριάζεται. Καὶ δὲν εἶν' ἄλλοιότικοι οἱ Ἕλληνες στὴ μιὰ καὶ στὴν ἄλλη πλευρὰ τοῦ Αἰγαίου. Ἡ διαφορὰ τους εἶναι μόνο ὅτι ἀπὸ ἔδω ἔξεσπλαβώθηκαν, ἐνῶ ἀπὸ κειτέρω εἶναι ἀξεσπλαβώτοι. Ἄλλοιῶς κ' ἔδω κ' ἐκεῖ εἶναι οἱ ἴδιοι Ἕλληνες. Εἴμαστε ἔθνος μονοκόμματο, μὲ τὰ ἴδια μυαλά καὶ μὲ τὴν ἴδια ψυχὴ καὶ μὲ τὴν ἴδια γλώσσα—ἀσήμαντες στὴ γλώσσα ἑξαιρέσεις εἶνε οἱ λίγοι τούρκοφωνοὶ καὶ βουλγαρόφωνοι, πὸν κι' αὐτοὶ μαθαίνουνε καὶ ξέρουν καὶ ἑλληνικά—καὶ μὲ τῆς ἴδιες συνήθειες πέρα καὶ πέρα. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ ξεσπλαβωμένη Ἑλλάδα δὲν μπορεῖ νὰ χωρίσῃ τὰ τσανάκια τῆς ἀπὸ τὴν ἀξεσπλαβωτὴ, κ' οἱ Ἕλληνες πάλι τῆς Τουρκίας δὲν μποροῦν νὰ παρνηθοῦνε τὴν ψυχὴν τους καὶ τὸν ἔθνισμό τους, γιὰ νὰ κωττάξουν μόνο τὸ ὕλικὸ συμφέροντά τους, νὰ συμβιβαστοῦνε μὲ τοὺς Τοῦρκους καὶ νὰ ζήσουν γιὰ τὸ τούρκικο κράτος. Ἔτσι τὸ τούρκικο κράτος εἶναι κάτι ἀταίριαχτο μ' ἐμᾶς : Ἡ πρέπει νὰ μοιραστῇ ἡ ἔξουσία καὶ σ' ἐμᾶς, νὰ γίνῃ κράτος τουρκοελληνικὸ—δύσκολο πράμα—ἢ νὰ λείψῃ, ἂν δὲν μπορῇ νὰ περιοριστῇ στὴν τουρκικώτερη περιοχὴ του. Καὶ τώρα τελευταία μάλιστα ἡ ὕχρητά μας μὲ τοὺς Τοῦρκους ἄναψε κ' ἐκόρωσε, ὅσο δὲν παίρνει ἄλλο μὲ τ' ἀτιμὸ τους φερσιμο. Καὶ δὲ χωρεῖ συμβιβασμὸς κανένας πειὰ ἀνάμεσα ἐμᾶς κι' αὐτούς. Καὶ ὅποιος εἶναι φίλος τους καὶ σύμμαχος, δὲν μπορεῖ νὰναι καὶ δικὸς μας φίλος. Οὔτε μπορεῖ νὰναι φίλος τῆς Ἑλλάδας μόνο, γιὰτ' εἶναι ἀξεχώρητη ἡ Ἑλλάδα ἀπὸ τὸ ἄλλο ἔθνος.

Κι' ὅπως εἶναι τὰ πράματα κ' οἱ μεταξὺ τῶν τριῶν μας σχέσεις, πὸς μποροῦν τώρα οἱ Γερμανοὶ νὰ περιμένουν ἀπὸ μᾶς φιλία; Μποροῦμε ν' ἀγαπάμε κι' ἀγαπᾶμε βέβαια τὸν ἀπλόκαρδο καὶ ἀγαθὸ γερμανικὸ λαὸ, συμπαθοῦμε τοὺς ἐπιστήμονες καὶ τοὺς τεχνίτες τοὺς Γερμανοὺς, μ' ἀπὸ τὴν ἄλλη, καὶ ἂν ἀζόγη εἶταν δυνατὸ, πὸν δὲν εἶναι, νὰ ξεγάσουμε τὴ συμπάθειά μας στὴ Γαλλία καὶ στοὺς σύμμαχούς της, νὰ πνίξουμε καὶ τὸν ἀνθρωπισμὸ μας καὶ νὰ μὴν πονοῦμε γιὰ ὅ,τι γίνεται στὴ βορεινὴ Ἑυρώπη, πὸς εἶναι δυνατὸ νὰ μὴ σιχαθοῦμε μ' ὅλη τὴν καρδιά μας τὴν τάξη τῆς γερμανικῆς πὸν διευθίνει, τὸν Κροῦπ κι' ὅλη τὴ συντροφιά του, ὅταν συμμαχῇ μὲ τοὺς Τοῦρκους καὶ ὅταν ἀκριβῶς τὴν ἐποχὴ τῆς διοργάνωσῆς τους τῆς γερμανικῆς καὶ τῆς συμμαχίας τους μὲ τὴ Γερμανία οἱ Τοῦρκοι καταφέρουν τὸ φοριχτότερο, τὸ ἀτιμότερο χτύπημα στοὺς ἀδερφοὺς πὸν ἔχουμε στὸ κράτος τους ; Τί μᾶς μέλει ἐμᾶς καὶ σὲ τί θὰ μᾶς παρηγορήσῃ νὰ ἐξετάσουμε ποιὰ ἄτμια συμφέροντα ἢ ποιὸι λόγοι ἄμυνας ὑπαγορεύουνε στὴ Γερμανία νὰ συμμαχῇ μὲ τὸ βδέλυγμα ; Ἐμεῖς βλέπουμε τοῦτο μόνο : τοὺς Τοῦρκους ὀργανωμένους, διαβασμένους, προστατευμένους καὶ ὀδηγημένους ἀπ' τοὺς Γερμανοὺς νὰοπάξουν, νὰ ξεσπάζουν, νὰ δολοφονοῦν καὶ νὰ τιμωροῦν Ἕλληνες, Μποροῦμε μαζί μὲ τοὺς πρώτους νὰ μὴ σιχαθοῦμε, μπορεῖ νὰ μὴ μισήσῃ ἡ ψυχὴ μας καὶ τοὺς φονηδες Ἀθῆνας καὶ Ντὲρ Γκέλις κι' ὅλα τὰ ἄλλα ἄθνα ; Μποροῦμε νὰ μὴν ἀγαπαήσουμε, κι' ὅταν ὁ Κάιζερ στὴ συφορὰ ἐκεῖνη ποῦβρε τοὺς Φοκιανοὺς καὶ τοὺς Περγαμηνούς, τοὺς Τραπεζινοὺς καὶ τόσους ἄλλους Ἕλληνες, μόνο γιὰ κάποιον ὀρχαιολόγο ἐνδόξησε νὰ μεσιτέψῃ ; Δὲν ξεχνοῦμε βέβαια ὅτι καὶ ἡ Γαλλία κ' ἡ Ἀγγλία ὑποστήριξαν τοὺς Τοῦρκους. Εἶτανε ὅμως κάπως διαφορετικὴ ἡ ὑποστήριξή τους. Δὲν ἐκατάντησαν νὰ γίνουν σταυραδέφια μὲ τοὺς Τοῦρκους. Καὶ τὸ κάτω κάτω τῆς γραφῆς ὅσο κι' ἂν ἔχουνε κ' ἐκεῖνοι εὐθύνῃ γιὰ τὴ διατήρησιν τῆς Τουρκίας, ἐμεῖς κωττάζουμε τὸ τώρα. Τώρα τὴν πολεμοῦν ἐκεῖνοι, τὴν ὑποστηρίζει ἡ Γερμανία. Μπορεῖ νὰ ἔχη τὴν ἀξίωση νὰναι μαζί της ἡ καρδιά μας ;

Εἶναι φανερὸ ἀπ' ὅσα εἶπαμε ὅτι εἶναι ἱδύνατο ἐμεῖς νὰ συμπαθήσουμε τὴν πολιτικὴ π' ἀκολουθεῖ ἡ Γερμανία στὴ γειτονιά μας. Θὰ εἶταν ἄρνηση τοῦ ἑαυτοῦ μας, κι' ὄχι μόνο ἄρνηση, παρὰ βροσιὰ π' ἀδύνατο χειρότερη νὰ γίνῃ. Λοιπὸν ἐμεῖς πολιτικὴ νάλλάζουμε, δὲν εἶναι πράμα πὸν μπορεῖ νὰ γίνῃ, οὔτε μποροῦμε ν' ἀγαπήσουμε τὴ Γερμανία ὅσο συεργεῖ γιὰ τὸ ἀφανισμό μας. Γι' αὐτὸ ἡ Ἐνωσις κάνει θεμελιακὸ λάθος, ὅταν ζητᾷ νὰ συνδέσῃ μὲ στενὲς σχέσεις καὶ μὲ στενὴ φιλία τὴ Γερμανία μὲ τὴν Ἑλλάδα, γιὰ νὰ συντελέσῃ καὶ στὴν πολιτικὴ συνεννόηση. Ἄν θέλῃ νὰ πιτύχῃ τὴν ἑλληνογερμανικὴ φιλία, κείνο πὸν πρέπει νὰ κἀνῃ εἶναι νὰ διαφωτίσῃ πρώτα τὸ γερμανικὸ ἔθνος γιὰ τὴ θέσιν τοῦ ἑλληνικοῦ καὶ τὴν ψυχολογία του, γιὰ τὴν ἱστορία του, τὴ δυναμὴ του καὶ τὰ

δικαιώματα, να κἀνη τὸ Γερμανικὸ Κράτος ν' ἀλλάξῃ πολιτικὴ ἀγνάντια μας, νᾶρθῃ πρῶτα ἢ πολιτικὴ συνεννόησις τῶν δυὸ ἔθνῶν, γιὰ νᾶρθῃ ἢ φιλία ἔπειτα. Πρέπει νὰ τὸ παραδεχτοῦν οἱ Γερμανοὶ ὅτι, ὅπως αὐτοὶ, ἔτσι κ' ἡμεῖς ἔχουμε δικαίωμα νὰ ζήσουμε κόντου ἀπὸ τὸν ἥλιο. Πρέπει νὰ φήσῃ οὖν τοὺς Τούρκους καὶ νὰ δεχτοῦν τὸ δίκιο μας καὶ νὰ μᾶς βοηθήσουν στὴν ἀποκατάστασίν μας. Τότε θὰ ἔχουν τὴν ἀγάπην μας καὶ τὴ φιλίαν καὶ τότες ἄς κοιτιάσουν νὰ καλογνωρίσουν καὶ τὰ μέρη μας, νὰ δημιουργήσουν ἐργασίας καὶ σχέσεις καὶ συμφέροντα, νὰ ἐκμεταλλευτοῦν.

Ὅπως συμπαθοῦμε τὶς προστάτρες μας Δυνάμεις ἡμεῖς, τὸ ἴδιο μποροῦμε νὰ συμπαθήσουμε καὶ νὰ γαπήσουμε τὴ Γερμανία, ὅταν δοῦμε καὶ ἀπὸ μέρος τῆς δίκια αἰσθήματα. Τώρα τὸ ἓνα χέρι τῆς χαϊδεύει τὸ μισὸ ἔθνος, τὴν ἐλεύθερον Ἑλλάδα, καὶ τᾶλλο προστατεύοντας τοὺς δολοφόνους Τούρκους δολοφονεῖ τᾶλλο μισό. Ἄς ἀναγνωρίσῃ τὸ λάθος τῆς καὶ ἄς ἀλλάξῃ τὴν πολιτικὴν τῆς. Ἄδικα πίστεψε πὼς μὲ τοὺς Τούρκους εἶχε στὰ χέρια τῆς ὄπλο γερὸ γιὰ τὴν ἐγγλέζικη τὴν ράχην καὶ ἄδικα ὄνειρεύτηκε καὶ τὸ ξεσηκωμὰ τοῦ βαριοῦ ὄγκου τοῦ Ἰσλάμ ὡς ὄργανο κατὰ τὸν ἄλλο γιὰ τὰ κοσμοκρατορικὰ τῆς σκεδία. Κι ἂν τὸ πιτύχαινε, δὲ θᾶχαμε καθόλου λόγους νὰ τὴ συγχαροῦμε. Καὶ ἂν γιὰ τὰ ἐμπορικὰ συμφέροντά τῆς μόνο καλλιέργησε τόσον καιρὸ τὴν τούρκικη φιλίαν καὶ ὁ φιλοτουρκισμὸς τῆς ἔγινε πάθος σκεδόν, πάλι καθόλου δὲν εἶχε δίκιο νὰ τὸ κἀνη, γιὰτὶ ναὶ μὲν στὴν Τουρκία ἔμπαιναν τὰ προϊόντα τῆς, μὰ διόλου Τούρκοι δὲν εἶταν ἐκεῖνοι ποὺ τὰ ἔμπαζαν. Μπορεῖ νὰ εἶταν Ἀρμένιδες καὶ Ὀβραῖοι ἓνα μέρος, οἱ πενιχτεροὶ ὅμως εἶταν Ἕλληνες, Ἕλληνες! Μὰ τὰ γερμανικὰ μάτια μόνο Τούρκους βλέπανε στὴν Τουρκία. Ὀλίαν κερο ἔθνος σλαβωμένο δὲν τὸ βλέπανε. Τὸ μαρτύριον ποὺ τραβοῦσε μέσα στὸ Κράτος τᾶνελευτερο, τὸ τυραννικόν, τὸ βάρβαρον, περνοῦσε ἄγνωστο καὶ ἀπαρατήρητο, γιὰτὶ οἱ Τούρκοι δὲ φερνόντουσαν τὸ ἴδιο καὶ στοὺς Εὐρωπαίους. Τούρκοι εἶταν γιὰ τοὺς σκλάβους τῶν, gentlemen γιὰ τοὺς Εὐρωπαίους. Μὰ καὶ γνωστὸ ὅσο γινότανε τὸ φέρεσιμό τους, εἶτανε, βλέπεις, τὰ συμφέροντα ποὺ ἐμποδίζανε νὰ χαλάσῃ ἢ καρδιά τῶν Τούρκων. Τὸ παράπονον αὐτὸ δὲν τᾶποτείνουμε μόνο στοὺς Γερμανοὺς, ἀλλὰ στοὺς Εὐρωπαίους γενικῶς. Περισσότερον ὅμως στοὺς Γερμανοὺς, γιὰτὶ αὐτοὶ ποὺ τόσο ἀνεκατευτήσαν στὴν Τουρκία, εἶχανε πεῖδι πολλὰς εὐκαιρίας νὰ δοῦνε καὶ νὰ μελετήσουν καὶ νὰ αἰστανθοῦν. Μὰ εἶπαμε, εἶτανε μαγεμένα τὰ γερμανικὰ μάτια καὶ μόνο τοὺς φίλους τῶν Τούρκων ἔβλεπαν στὴν Τουρκία καὶ τελευταία τώρα, δὲν ξέρομε μήπως αὐτὰ τὰ ἴδια μάτια πιθυμήσανε **μόνον Τούρκους** νὰ βλέπουν ἐκεῖ πέρα, **τίποτ' ἄλλο**. Ἐπὶ τέλους ἄς ἀνοίξουν νὰ μᾶς δοῦν κ' ἡμᾶς. Ἄς καταλάβουν οἱ Γερμανοὶ ὅτι μὲ τὴ δημιουργία μεγάλου ἑλληνικοῦ κράτους στίς δυὸ τῆς Ἀσπρῆς Θάλασσας πλευρὰς νὰ ὠφεληθοῦν ἔχουν, ὄχι νὰ πάθουν τὰ ἐμπορικὰ συμφέροντά τους. Καὶ ὄχι

μόνον τὰ ἐμπορικὰ. Γιὰτὶ καὶ ἂν δὲ δεχτοῦμε στὸ μέλλον νὰ γίνουμε συμπολεμιστὲς τῶν Γερμανῶν ἐναντία σ' ἄλλους φίλους μας, δὲ θᾶναι ὅμως δυνατὸ καὶ νὰ σηκώσουμε χέρι νὰ χτυπήσουμε μιὰ Γερμανία φιληνάδα μας, ἀφοῦ καὶ τώρα, ἔτσι ποὺ μᾶς μεταχειρίζεται, μποροῦμε καὶ διατηροῦμε μιὰ κάπια συμπάθεια γιὰ αὐτὴν. Δὲ μᾶς χωρίζει μὲ τὴ Γερμανία τίποτα, ὄξω ἀπ' τὸν τούρκικον τὸν κόμπο. Οἱ ὄχτροί μας εἰν' οἱ Τούρκοι! Λοιπόν, ἂν καλομελετηθῇ τὸ ζήτημα στὴ Γερμανία, ἴσως νὰ δοῦμε τρυφερότερες τὶς σχέσεις μας, ὅπως κ' ἡ Ἐνωσις ἐπιδιώκει. Δὲν τὸ πολυελπίζουμε, μὰ τὸ εὐχόμεσθε μὲ τὴν καρδιά μας.

20.1.915

ΛΥΔΟΣ ΠΟΛΔΑΒΡΟΣ

Σημ. Παρακαλοῦμε νὰ διορθωθοῦν τὰκόλουθα λάθια ποῦμεναν στὸ προηγούμενον ἄρθρον « ἑλληνικὲς βλέψεις » (φύλλ. 547) :

Στὴν α' στήλῃ (τοῦ ἄρθρου) στιχ. 39 ὕστερ' ἀπ' τὸ « ὅταν καὶ ὅταν » χρειάζεται παῦλα.

Στὴν ἴδια στήλῃ στιχ. 10 ἀντὶ « συντροφία » γράφει « συντροφίας ».

Στὴν γ' στήλῃ. σ. 40 ἀντὶς « ἐποχές » γρ. « ἐσοχές ».
 » » » » » 49 καὶ 50, ἀντὶς « τὴ Ρούσικη » καὶ τὴν Ἑγγλέζικη » γράφει « στὴ Ρούσικη καὶ στὴν Ἑγγλέζικη »

GEORG BRANDES

ΓΙΑ ΤΟΝ ΙΨΕΝ ΚΑΙ ΤΗ ΖΩΗ ΤΟΥ

(HENRIK IBSEN INTIME)

Μετάφρ. Α. ΚΟΥΚΟΥΛΑ

4.—

VI

Εἶταν ἄπειρα τὰ μοντέλα ποὺ πόζαρον γιὰ τὸν **Περ Γκόντ**. Μέσα σ' αὐτὰ βρίσκεται κ' ἓνας δανὸς νέος, ποὺ ὁ Ἰψεν ἔλαγε νὰ τὸν δεῖ πολλὰς φορὰς στὴν Ἰταλία. Εἶταν ἓνα παιηκάρι παράξενον, ἀπαιτητικὸ καὶ γιομάτο ὑπεροψία.

Στὴν Ἰσχία καὶ στὸ Κάπρι διηγότου στίς ἰταλίδες, πὼς ὁ πατέρας του (ταπεινὸς διευθυντὴς σχολείου) εἶτανε φίλος τοῦ βασιλιᾶ τῆς Δανίας, καὶ πὼς ὁ ἴδιος ἀκόμα εἶταν ἓνας πολὺ καθὼς πρέπει κύριος. Γιὰ νὰ τᾶποδείξῃ μάλιστα τοῦτο, φοροῦσε συχνὰ ἓνα κοστουμι ἀπὸ ἄσπρο σατέν. Ἦθελε νὰ περᾶ γιὰ ποιητῆς. Τοῦ χρειάζοτον ὅμως νὰ γυρέψῃ καὶ μερικὰ μεγαλόπρεπα τοπία γιὰ νὰ ζυπνήσῃ τὴν ἐμπνευσί του τὴν ποιητικὴν : Ἐπίμενε πὼς μόνο σὲ χωρὲς ἀλπινὲς θὰ μποροῦσε νὰ αἰστάνεται μὲ τραγιότητα. Κ' ἔτσι μιὰ φορὰ ἔφυγε γιὰ τὰ βουνὰ τῆς Κορήτης μὲ τὸ σκοπὸ νὰ γράψῃ μιὰ τραγωδίαν. Δυστυχῶς ξαναγύρισε ἄπραχτος. Ἀφοῦ πρὶν ἔζησε μέσα σὲ μιὰν ἀδιάκοπη πλάνην, πέθανε στὴ Ρώμη, στοὺς κύκλους μέσα ποὺ ζοῦσε τότες καὶ ὁ Ἰψεν.

Ὁ Ἰψεν πῆρε γιὰ τὸν Περ Γκόντ ἀρκετ' ἀχνάρια